

Pospešeni razvojni tempo produkcije se odraža v veliki potrebi delovne sile

Potrebe kapitalne graditve v LRS za devajo predvsem na pomanjkanje delovne sile v industrijskih centrih, med tem ko se le delno zaposleni poljski in vinogradniški delavci in manjši posestniki ukvarjajo z vprašanjem, kako bi mimo vključitve v redni delovni proces dosegli pogoje za dostojno prehrano in preskrbo družin, ker jim te v zadostni meri ne nudi zaposlitev na lastni zemlji. Mnogi dobri očetje, sinovi in hčere so uvideli, da se danes ni treba bati za zaposlitev in za ustvaritev častnih in primernih življenjskih pogojev, da danes ni potrebno doma čakati v bedi in revščini, ko pa je odprtih nešteto vrat v obrate in tovarne po Sloveniji in ostali Jugoslaviji. Pogledati jetreba malo okoli sebe, vprašati enega ali drugega znanca ali domačina, ki živi več ali manj avtobusnih ali železniških postaj od svojega kraja, kako živijo delavci v obratih, tovarnah in rudnikih, pa vsakdo rad pove, da prejemajo delovni ljudje za odgovornejša dela večje prejemke kot ljudje, ki se zadovoljujejo s pomožnim delom, ki se izmikajo vsaki odgovornosti in ki se ne trudijo, da bi na službenem mestu dosegli več strokovnega znanja in da bi s pomočjo tega izvrševali kvalitativna dela, ki imajo večjo vrednost in ki dajejo možnost večjih prejemkov. jemkov.

Več tisoč delavcev bi moral dati ptujski okraj v pomoč kapitalnemu gradbeništvu že tekom meseca junija t. l. Na terenu so ekipe, ki imajo naloge pomagati krajevnim funkcionarjem, zainteresirati delavce in male posestnike za vključitev v delo v proizvodnji. O vsem tem je mnoge govora in pisanja ter poslušanja po radiu. Neobičajno je delovnim ljudem na podeželju ob raznih možnostih, drugim ob lastni neodločnosti, kam, kdaj in v kako delo. Mnogi ne poznajo pravic v službenem razmerju in razveinih možnostih.

Urna mezda, plača po normah, plačilo za nadurno delo, nagrade, otroške dodelke, 14 dnevni dopust, ugodnosti na železnicih ob dopustu itd. so ugodnosti, ki jih ni na malem kosčku zemlje niti pri pomožnih delih na kmečkih posestvih. Možnost šolanja otrok za kvalifikirane delavce v industrijskih šolah, v gimnazijah in drugih strokovnih šolah in tehnikumih je gotovo več vredna za otroke revnih staršev kakor služba za pastirja ali težaka. Danes otroci več ne mislijo na prihranke staršev, temveč bolj nalastne možnosti preživljanja in zaslužka. Kdo od staršev bi mogel jemati otrokom pravice, da bi se poslužili širokih možnosti izšolanja in zaposlitve? Svoji čas so sinovi in hčere leta in leta delali na domačih posestvih za nekaj tisoč dinarjev dote ali dedščine. Danes si lahko sami ustvarijo doto s poklicem. Kdo od otrok bi ne videl velike ljubezni svojega očeta ali brata v tem, da je šel v službo, tam primerno živel in nekaj prihranil za mater in otro. Kei? Katera žena bi se sramovala priznati hišnemu gospodarju, da je njen mož v državni službi? Mesto sporev in krega nje zaradi pomanjkanja in bede bi zavladovala med starši in otroci stalna skrb, kaj delajo, kako živijo, ob svidenju pa prijetno srečanje in poslušanje, kako se obnašajo domači ljudje med ljudmi od drugod, kako delajo v kolektivu, kdo je spretnejši, močnejši itd.

Vse to mnogi premišljajo. K hišam prihajajo funkcionarji iz vasi in mesta ter celo iz Ljubljane. Pojasnjujejo in vabijo: Pridite. Povsod boste živeli skupaj s poštenimi in delovnimi delavci in malimi posestniki, ki imajo zraven skromnega bogastva zemlje tudi neizčrpno bogastvo svojih dela navajenih rok in razumevanje življenja. Cesar zemlja ne more dati, si pomagajo ustvariti z delom v obratih in tovarnah. Ni težko živeti enak med enakimi, oče med očeti, dekle med dekleti, fant med fanti. Vsi poznajo življenje. Vsi ljubijo svoj dom, svoje žene, otroke in vse kar je bilo v njihovem življenju nekaj vredno. V delavniških delah, ob nedeljah počivajo in če le morejo, smuknejo domov pogledati ali pa dobivajo obiske z doma. Tedni in meseci minevali kot bi trenili. Vidni delovni uspehi ustvarjajo občutek, da so bili doma nevažni, za službo in obrate pa veliko pomenijo.

Vse te možnosti zavijajo v laži in fantastične kombinacije tisti licemerji, ki niso nikdar cenili dela, ki so pričakovali, da jim bo novi druženi red prinesel brezdelje in razkošno življenje ali pa ne bi radi ostali sami doma, ker jih je sram, da bi razglašili svojo zaostalost. Kateri kmet bi mogel nuditi delavski družini iste možnosti in življenjske pogoje kot jih pudi država? Trenutno še lahko nudijo kako staro bajto ali skromni kotiček, kak kosček mleka, pri obedu ali večerji kos pogače, mesa in nekoliko

desetakov, to je vse. Kateri od njih bi rekli: Janez, zato ker si moj težak, bom plačeval stroške za šolanje tvojih otrok ali stroške za zdravljenje tvoje žene ob boleznih ali porodu; poslal te bom zato 14 dni na počitnice v hribe ali na morje. Priznati morajo, da svojim delovnim pomočnikom ne morejo toliko nuditi kot jim nudi država.

Vse to bodo morali pojasnjevati terenski funkcionarji OF svojim sorodnikom, sosedom in znancom ter jih prepričati, da jih vabijo delavci v svoje obrate in tovarne, da jih vabijo učenci v strokovne šole. Kdor se ni odločil danes, se bo za delo odločil jutri, glavno je: odločil se bo in odšel takoj na delo. Skromni ljudje se počasi odločajo korak za korakom naprej in tam tudi ostajajo.

Kdor od funkcionarjev OF pa bi se bai govoriti resnico, pokazati pomoč pri odpiranju vpogleda delovnim ljudem v možnosti dela in razvoja, bi s tem dokazal, da podpira bedo in pomanjkanje, zastalost in nerazgledanost, najhujše sovražnike delovnih ljudi in njihovih otrok. Za to jim nedvomno ne bo nikdo hvaležen.

Mnoge akcije je bilo v ptujskem okraju mogoče izvesti, ko je ljudstvo vedelo, za kaj gre, ko je ljudstvo lahko o vsem razmišljalo in sklepalo ter spoznalo, da jim ljudska oblast res nudi pogoje za delo in življenje, ki so jih ob krivici in težavah vedno želeli. Tako bo potekla tudi ta akcija, če bo dovolj potrpljenja in prepričevanja.

Jak.

Tudi v Pacinju so začeli z združnim gospodarstvom

Za Pacinje bo ostal 29. junij 1949 zgodovinski dan. Kljub predsodkom, lažem, strahopetnosti in neodločnosti nekaterih kmetov je 12 družin svačeno pristalo na ustvaritev kmetijske obdelovalne zadruge. S tem dnem so storile te družine korak naprej. Prevzele so obveze vzglednega kolektivnega dela in življenja, ki bo ostalim svačanom v dokaz, da z vstopom v zadrugo niso izgubili zemlje, da se niso uklonili nikakemu pritisku, niti stiski, niti odpovedali uspehom svojih očetov in dedov, temveč so pristopili k praktični izvedbi načela: »Sloga jači, nesloga tlači«. Življenjske izkušnje so jih prepričale, da vzdrižijo ljudje z istim ciljem tudi na najmanjšem kosčku zemlje in da bodo zadrugi s istim ciljem obvladali in negovali ter čuvali del domovine, na katerem bodo živeli in delali, premagovali težave in zmagovali, na katerem bodo vzgajali svoje otroke k delu in ljubezni do delovnega človeštva, jim dali možnosti izobrazbe in poklicev, v katerih bodo najbolje služili človeštvu in njegovim borbam za dostojno življenje.

Na 142,68 ha združene zemlje začelja v Pacinju novo življenje. Pri vsaki izmed družin-članic zadruge so se starši nomenili z otroki, kako bo treba delati in gospodariti, da ne bo pri hiši dolgo, boleznih in pomanjkanja. Včasih je bilo živahno za mizo. Ofci ni dal prav materi, sin očetu ali slično. Na njivi so bili nekaj časa tiho. Delo je bilo opravljeno. Zraslo je, kar so sadili ali sefali. Porabili so za življenje, del pa prodali. Zdržna družina bo tudi razpravljala o zadruzi. Zbrali se bodo člani in članice, očetje, matere in otroci. Včasih bodo na delu vsi možaki, drugi zopet živahno razpravljali. Zemlja bo vedno zahtevala skrbno obdelovanje, rastline nogo, ljudje pa delavnost in poštenje, medsebojno pomoč in spoštovanje, resnično ljubezen in pravdnost.

Na 39,95 ha nivi. 2,75 ha vinograda, 33,20 ha travnikov, 29,88 ha pašnikov, 34,23 ha gozda in 1,85 ha neurodovne zemlje se bo preživljalo 52 družinskih članov zadruge. 22 konjev, 9 krav, 14 svin in 16 glav ostale govede živine. Z brigadno ureditvijo dela bodo opravljali dnevne naloge. Razdelili bodo delo in čas, pomagali si bodo z vsem orodjem: 6 ekopalkami, 5 oselnicami, 3 kosilnicami, 15 branami, 11 plugi, 17 vo-

zovi, 3 pogonskimi motorji in ostalim zadržnim orodjem. O delu, uspehih, izdankah in prejemkih bodo vodili evidenco in kontrolo, da ne bo imel nikdo prednosti, niti ne bo nihče prikrajšan za pravice, za katere je izpolnil pogoje.

Na 1 ha ohišnice si bo vsaka družina v prostem času na milni volji ustvarjala dodatne življenjske pogoje. Povsod, kjer bodo doma marljive roke, se bo lepo odvijalo življenje.

Delavec Šori Janez bo ob sedmih članih družine sčasoma razsodil, ali je zanj lažje delo na polju ali v obratu, ali boljše živi v zadruzi kot njegovi značilni delavci v tovarnah. Pozna zemljo in zemlja njega. Vedenjskova Liza in Pihler Marija ter Brglez Magdalena niso moške živeli brez dela. Ne pričakujejo, da jim v zadruzi ne bo treba delati. Z delovnimi zadrugami se bodo merile po opravljenem delu. Ne bi jim pa bilo prav, če bi jih ostali člani upoštevali samo kot delavce, ne pa kot članice velike zadržne družine, ki stremi za tem, da bi z medsebojno pomočjo ustvarili za vse člane dostojno življenjske pogoje. Družoviti Alojz se bo v zadrugi počutil prav tako domač in srečen kot svojčas na svoji kmetiji. Kmetje Brenčič Alojz, Lenart Anton in Jože so gospodarili na svojih kmetijah, kakor se je svojčas znalo gospodariti. V zadrugah niso bili gledali gospodarjev in težakov, temveč bodo vsi delavci, ki bodo medsebojno pomagal, kar je koristnega in sproti nprečevanja, kar bi kazalo na predprave ali prikrajšanja.

Gospodinja Pihler Terezija in Kovačec Terezija se bosta v zadruzi rade pomenele z zadrugniki o problemih, ki sta jih svojčas reševali sami. Ko sta prišli za delo je šlo. Tako bo šlo tudi v zadrugnem gospodarstvu in gospodinjstvu. Kjer so zadrugniki težave in delo, tam je tudi živahnejše kot na mirnih in tihih malih kmetijah.

Postopoma nastajajo v ptujskem okraju zadruge, zadržna jedra v velikih vaseh in naseljih. Začetnikom je lahko slediti. Prvim bodo rade volje sledili naslednji, brez izmikanja in stiske, temveč iz spoznania, da se počitniški nikdar in nikter ne bo le živeti v družbi delovnih ljudi.

L. F.

Del graditeljev Novega Beograda iz pluiske čete se je vključil v produkcijo

V torek, 4. julija t. l. se je vrnila v Ptuj 2. četa lendavske brigade, ki je delala od 1. maja do 1. julija t. l. pri gradnji Novega Beograda na stavbišču »Letna pozornica«.

Brigada je bila 4 krat udarna in 1 krat pohvaljena. Dobila je knjižno nagrado. Osemnajstkrat je prevzela prehodno zastavico. To čast si je prihorila z nemurnim delom.

Od 24 brigadirjev, ki so tvorili ptujsko četo, se jih je vrnilo v Ptuj 19 ostalih pa so se javili na kurz za rudarstvo v Lendavi. Komandir 2. čete Bežjak Stanko, brigadirka Rajh Štefka iz Ormoža ter Matjašič Anica iz Ptuja so med njimi.

V ponos čete je bilo 5 udarnikov in sicer Grmič Stanko iz Ormoža, Bežjak Stanko, komandir čete, Smrečjak Franc iz Središča, Matjašič Anica iz Ptuja in

Orlač Franc iz Haloz. Udarnik Orlač Franc in prosvetarka Vouk Nežka iz Ormoža sta se posebno udeleževala na kulturno-prosvetnem polju ter tam žela zavidne uspehe.

Zdravi, ožgani in utrjeni ter politično vzgojeni mladinci se vračajo na svoje domove, v vasi med mladino, ki je bila doma. Slednjim bodo prikazali nujnost vsaj začasnega iztrganja iz ozkega okvira življenja na vasi ter vstopa v kolektivno delo in življenje mladine, ki zapuščala mladincem drag zaklad izkušnje in življenjske ter politične razgledanosti.

Potom kolektivnega in častnega dela se vzgaja današnja mladina v zavedne sočlane delovnega ljudstva ter velike ljubitelje svoje domovine, ki jo pomagajo graditi z mladimi močmi. V. N.

Navedila s konference OF morajo poznati vsi člani Osvobodilne fronte

V nedeljo, 3. julija t. l. dopoldne se je vršila v Titovem domu v Ptuj konferenca delegatov, predsednikov in sekretarjev OF, ki je bila zelo važna glede na slanje in čas ter delo funkcionarjev OF, izvajanje akcij ob pomoči OF, pomanjkanje političnega dela med množico ter neupoštevanja predstavnikov množičnih organizacij zaradi kampanjskega praktičističnega izvrševanja posrednih nalog ne glede na celoto gospodarskih vprašanj.

Poleg nedostatk, da je izostalo od konference okrog 100 povabiljenih funkcionarjev, so se pokazale še druge pomanjkljivosti. Te so slične mnogim prejšnjim slabostim predprijav, propagande itd. Na konferenci ni bilo ugotovljeno, kdo se je od povabiljenih udeležil in kdo se ni. Mesto ob 9. uri se je konference začela ob pol 9. uri. Kljub temu so se mnogi pridružili med konferenco. V drugi vrsti v dvorani med 10. in 11. urami so med referatom org. sekretarja tov. Berginca izšli mnogi, medtem ko je funkcionarjev s terena v dvorani ostalo.

Diskusija je bila preskrbna, ker ni bilo zanje časa zaradi obširnih referatov. Član občinskega odbora OF je med konferenco odpravljal prihod in referat, ki ga je potem prevzel tov. Belšak. Funkcionarji, ki so prišli v vlakom, so se s prvim vlakom zopet vrnili. Mnogi funkcionarji so izvršili svojo dolžnost odziva okrajnemu odboru OF s tem, da so prišli na konferenco, žrtvovali pol dneva, napram množici članov OF pa niso izvršili svoje dolžnosti, da bi sklicali sešatek in na njem dali poročilo o problemih, ki so bili izneseni na konferenci, o nalogah pomoči funkcionarjev in članov OF pri vseh množičnih gospodarskih in političnih problemih.

Tov. Belšak Franc je v političnem poročilu kot v referatu o važnih družbeno gospodarskih problemih podčrtal nujnost mobilizacije delovne sile na vaseh za zaposlitev pri planskih graditvah industrije in važnost sodelovanja množic pri odmeri dohodnine, pri odkupih itd. Org. sekretar tov. Bergine je v organizacijskem poročilu ožigal nedelavnost tistih odborov OF, ki po izvolitvi ničesar niso izvršili, niti niso imeli sej, najmanj pa da bi pomagali pri organizaciji delovne pomoči v gozdni in drugih akcijah, pri ustanavljanju zadržnih ekonomij in kmetijsko obdelovalnih zadrž. Prevzeli so s tem nase odgovornost za krivice, ki se zaradi njihove nedelavnosti dogajajo članom OF, ki nimajo v kraju nikogar, komur naj se pritožijo in ki bi zavarovali njihove pravice ter preprečili krivice predvsem pri odmeri dohodnine. Ničesar niso storiili niti niso hoteli priznati, da niso za to dovolj borbeni in odločni, da bi poklicali na pomoč dobre člane OF. Ničesar niso podvzeli za sprejemanje novih članov v OF na mesta, iz katerih bi izrinili iz Fronte ljudi, ki z njo z ozirom na neizvrševanje obvez po programu OF nimajo ničesar skupnega. Razne organizacijske oblike članov Fronte za pomoč v kmetijstvu so ostale zanje le na okrožnicah.

Praktične posledice tega stanja je navedel tudi tov. Vrtnjak Jože, poverjenik za delo pri OLO. Odbori OF se na terenu niso zavedali, da so prišle ekipe za mobilizacijo delovne sile njim na pomoč, ne pa da je izgledalo obratno. Tako podaljšujejo stisko ljudi, njihovih otrok, ki v kraju nimajo prilike izpolnjevati pogojev za dostojno vzdrževanje družine, zaposlitve v industriji pa ne sprejmejo. Z njimi se ni nikdo dovolj politično ukvarjal in jih vzgajal. Radi tega je negodovanje glede živiliških kart, slabega življenja itd. Kmetje potrebujejo delovno silo, ne nudijo pa pogojev za vzdrževanje celotne družine, stalne plače po uredbi, zavarovanja, otroških dodelk, plačanega dopusta itd, temveč izkoriščajo stisko neodločnih poljskih delavcev. Prikrto zavlačujejo vstop v zadrugo in onemogočajo svojim otrokom možnosti primerne šolanja in zaposlitve. Tov. Vrtnjak je pozval frontne funkcionarje na prekinitev nedelavnosti in čuta neodgovornosti napram ljudstvu, času in nujnosti upornega in poštenega sodelovanja.

V diskusiji se je oglasilo par funkcionarjev OF s terena vprašanju davka. Kmetje čutijo poudine napake, funkcionarji: KLO-jev in OF ter drugih množičnih organizacij pa se njih odpravi izmikajo hoteli prevesti vso odgovornost na nepoznanje zakonov, na finančni odsek OLO ter na njegove aktiviste, ki so odhajali na teren v pomoč davčnim komisijam. Stara praksa birokratskega reševanja velikih problemov mimo ljudstva še ni izkoreninjena. Na sestankih posredni molčijo, potem pa hodijo iz pisarn v pisarno s prošnjami.

Predsednica okrajnega odbora AFZ tov. Mirtič Lojzka je prikazala nedelavnost organizacije AFZ na terenu in v mestu ter navedla nekaj primerov, kjer ustvarjajo ravno žene malodušje v svojih družinah za vstop v zadrugo, za prireditve mladine v akcije itd. Vse te pojave je pripisala pomanjkanju politične aktivizacije žen. Zaradi tega žene zaostajajo za tempom razvoja, se v njem ne znajdejo ter nasedajo malodušnežem, lažnivcem in špekulantom. Borba proti zaostalosti kaže najbolj sedaj svojo nujnost, ko se ljudstvo Jugoslavije upira informbirojevskim ukrepom zadrževanja naglega tempa našega razvoja.

Radi odhoda funkcionarjev OF v smeri Ormoža in Središča je bila konferenca zaključena po sprejetju sledečih sklepov:

1. Vaški odbori OF morajo pri reševanju vseh gospodarskih in političnih nalog pritegniti k sodelovanju celotno članstvo Fronte, ker bo s tem odpravljeno veliko število napak, ki jih delajo posamezniki. Pri tem je treba zainteresirati tudi vse ostale množične organizacije. Najmanj enkrat mesečno je treba sklicati vaški aktiv, ga tvorijo odborniki vseh organizacij na vasi.

2. Pri popravljanju predpisa davka posameznikom, ki imajo odmerjene res prevelike vsote, naj sodelujejo vsi člani Fronte. Frontovci naj dajo svoje mnenje. Ljudstvo samo si bo odmerilo najbolj pravilne davke. Davki so napačni samo tam, kjer ljudstvo ne sodeluje pri tako važnih gospodarskih ukrepih.

3. Pri vseh VOOV je treba uvesti študij zadržnih pravil. S temi pravili mora biti seznanjen vsak član Fronte in vsak vaščan, kajti vsak kmet mora do potankosti poznati možnosti življenja v zadrugi, ki ga čaka. Poznati mora tudi vse pravice in dolžnosti. Le na ta način bo mo mogoče ustvarjati trdne zadruge, ki bodo sposobne premagovati vse težave.

4. Vsi VOOV naj v teku tega meseca izpolnijo svoje sekretariatske. Novi odbori, ki še niso prevzeli poslov od starih, naj to izvršijo tekom tega tedna za kar odgovarjajo sekretarji osebno.

5. Pri VOOV je treba v teku tega meseca ustanoviti vse potrebne aktivne in jih konkretno zadolžiti z nalogami ter jim pomagati pri delu. Posluževati se je treba direktiv, ki so o tem že na terenu.

6. Do konca tega meseca naj VOOV likvidirajo vse zaostanke članarine in uvedejo redno pobiranje ter odvajanje na okrajni odbor OF.

7. Do 20. t. m. naj vsi VOOV dvignejo in razdelijo članske legitimacije. Vsi, ki so s tem že končali, naj prinesejo obračun.

8. Pri vsakem VOOV je treba takoj ustanoviti vaško frontno brigado, ki bo pomagala pri delu na polju in pri drugih akcijah na terenu.

9. Do 20. t. m. naj pošljejo vsi VOOV predloge za ljudske inspektorje. Do 30. t. m. naj bodo inspektorji povsod izvoljeni.

10. Za frontno brigado iz 350 ljudi, ki gre na Strnišče, naj VOOV pošljejo po enega članka na vsaki 30 članov. Te ljudi naj spremlja do Ptuja predsednik ali sekretar VOOV. V kolikor posamezni VOOV ne bodo dobili ljudi, naj se javijo istočasno sami z vso potrebno opremo. Vsak brigadir naj vzame s seboj ožeko, skodelico in žlico ter ostale osebne potrebščine.

Zaradi nujnega izboljšanja stanja dela v terenskih odborih OF bodo ti morali pristopiti k družbeno političnemu vzgajanju množic in opustitvi dosedanje metode birokratskega zadovoljevanja upravnih nalog in puščanja širokega polja izobraževanja in prepričevanja elementom, ki nikoli niso znali biti ljudstvu ob težavah v oporo, temveč so ga znali izrabljati v svoje zahrbtnje in podle namene.

J. V.

Voditi moramo konkretno, prožno, vsakodnevno borbo za izrivanje kapitalističnih elementov na področju našega kmetijstva in trgovine na vasi ter na področju aktivnosti teh elementov proti ljudski oblasti. Poleg tega je treba našim delovnim kmečkim množicam v njihovem vsakdanjem življenju pojasnjevati vlogo takih elementov in jih razkrinkavati v njihovih poskusih da bi se kazali za branilce kmečkih interesov.

Edvard Kardelj

Srečana proslava predčasne izpolnitve polletnega plana v železničarskem sindikalnem domu

V soboto zvečer, dne 2. julija t. l. so delavci in nameščenci vozovne delavnice na nadzorništva proge Ptuj v sindikalni dvorani v Ptuj svetovalni proslavili predčasno izpolnitev polletnega plana za 1949.

Proslave se je udeležila večina delavcev in uslužbencev obeh edinic. Vabilu so se odzvali po večini tudi povabljeni gostje. Za republiški odbor sindikatov je bil na proslavi navzoč tov. Pustavrh Ivan.

Referat in poročila, ki so jih dali upravniki delavnice tov. Horvat Martin, glavni nadzornik tov. Premk Alojz, zastopnik direktorije drž. železnice tov. Martinc ter član republi. odbora sindikatov tov. Pustavrh, so vsi navzoči potrdili z aplavzom, saj so poročila vsebovala med drugim obljubo, da bo letni plan za 1949 izpolnjen do 29. nov. 1949 v odgovor na napade predstavnikov demokra-

tičnih držav na našo Partijsko in državno vodstvo. Vsebovala so tudi izraze navdušenja za enotnost delavskega razreda pod vodstvom KPJ s tov. Titom na čelu ter podrobne podatke o napredku in uspehih delovnih kolektivov za doseg polletnega plana.

Iz objavljenih rezultatov borbe za izpolnitev polletnega plana je bilo razvidno, da je delavnica izpolnila plan s presežkom 1,1%.

Pohvala za marljivo in uspešno delo je bila izražena številnim delavcem in nameščencem in sicer jim je bilo izdelanih pohvaljenih 31, iz nadzorništva pa 26. Posebno je bilo poudarjeno da je potrebno delavce, ki dnevno presegajo norme, proglasiti za udarnike.

S proslave so bile poslani CK KPS, GO ZSS in Direktoriju direktorije za eksploatacijo železnice v Ljubljani brzojavke sledeče vsebine:

«Kolektiv nadzorništva proge in vozovne delavnice Ptuj, zbran na proslavi predčasne izpolnitve polletnega plana, vam pošilja borbene pozdrave.

Obvezujemo se, da bomo kljub težkočam in obrekovanju napram našemu vodstvu izpolnili letni plan do 29. novembra 1949 ter s tem dali jasen odgovor vsem klevetnikom da je pot, po kateri nas vodi naša Partija s tov. Titom, edina pravilna.

Živel CK KPJ s tov. Titom na čelu!
Kolektiv nadzorništva proge in vozovne delavnice Ptuj.»

Po svečanem delu proslave se je razvila prosta zabava. V prijetnem razpoloženju so se delavci in nameščenci državne železniške delavnice in nadzorništva proge ponovno razšli in sedaj nadaljujejo borbo za II. polletje in za predčasno izpolnitev letnega plana.

P. L.

Po končanem študiju na avtostrado Zagreb-Beograd

V akcijo na avtocesto Zagreb-Beograd na sektor Novi Selec je odpotovala dne 2. julija t. l. s popoldanskim vlakom iz Ptuja 190 članska II ptujska brigada Dušana Kvedra, ki jo tvori gimnazijska mladina.

Brigado vodi načelnik štaba brigade tov. Koren, sekretarka štaba pa je tov. Zege Jelka, oboja iz Ptuja.

Pred odpotovanjem na avtostrado je delala brigada dva dni v Strnišču na ekonomiji in v tovarni.

Po mesecih študiranja in življenja v Ptuj, ki v njem ni manjkalo dni sodelovanja v raznih mladinskih akcijah, se bodo sedaj člani brigade na avtostradi izkazali s praktičnim delom, da so ponosni mladinci nove Jugoslavije in dosledni izvrševalci direktiv KPJ in borci za obliko in vsebino življenja državljanov Jugoslavije, ki pristojajo našim narodom pod vodstvom KPJ s tov. Titom na čelu.

ZJ.

Za šolski praktični pouk je potreben šolski vrt

V svrhu povezave šolskega pouka s poučnim praktičnim delom v gospodarstvu bo morala imeti v LRS vsaka osnovna šola, sedemletka, gimnazija in učiteljske šole vrt do izjemoma največje površine 50 arov, praviloma pa do 25 arov zemlje, če te dosej še ni imela.

Spoznavanje prirode, vzbujaenje ljubezni do prirode, poučevanje mladine v osnovnem znanju iz kmetijstva, posebno iz sadjarstva in zelenjadarstva, vzbujaenje zanimanja za vzgojo vseh vrtnarskih kultur in za zboljšano ter mehanizirano tehniko v vrtnarski obdelavi, izvajanje poskusov s rasilniskimi kulturami in ponazoritev organizacije skupnega dela ter vzpodbujanje mladine za lepo ureditev kmetijskih domov in vrtov je vezano na pogoje, da je šolam na razpolago primerna površina obdelovalne zemlje kot šolski vrt. Mnoge šole doslej niso imele te možnosti, čeprav je bilo v bližini dovolj zemlje, ki pripada skladu splošnega ljudskega premoženja. V nekaterih sedežih šol mladini doslej niti ni ponujena, se manj pa usvajena možnost sodelovanja na ekonomijah kmetijskih zadrug v okviru namena ki je sicer dosegljiva na šolskem vrtu. Mnogi krožki mladinskih agronomov in prirodoslovcov iz članov pionirske in mladinske organizacije niso mogli do veljave, ker niso imeli prilike sodelovanja pri poizkusih ali obdelovanju posebnega dela šolskega vrta.

Vse te možnosti so dane in zavarovane na predlog ministra za prosveto LRS tov. dr. Potrča Jožeta z uredbo o šolskih vrtovih, ki je objavljena v Uradnem listu LRS št. 19, od 14. junija t. l.

Iz splošnega ljudskega sklada zemlje bo prešla omejena površina zemlje iz uprave ljudskega odbora oziroma držav-

nega organa, ki šolo materialno vzdržuje, v upravo in izkoriščanje šole.

Nedvomno bo pri večini šol ta prevzem uprave zemlje izvršen ob največjem razumevanju krajevnih organov oblasti in šolske uprave, dočim bodo tu in tam poskušali poedinci negativno vplivati na zaseženje primerne zemlje za šolski vrt. Ta ne sme biti oddaljen od šole, da bi pot do njega vzela mladina preveč koristnega časa ali pa na mestih, kjer bi bili posebno težki pogoji obdelave, zmanjšana možnost čuvanja in kontrole nad nasajenimi kulturami zalivanjem ob času suše itd.

V krajih, kjer imajo šole presežek nad 25 arov zemlje, lahko tega porabijo za vzdrževanje šolskih in internatskih kuhinj ali pa ga prepustijo drugim vzgojnim ali zdravstvenim ustanovam v kraju ali za ureditev poskusnih zemljišč, drevesnic ali za podobne splošne koristne namene.

Upravitelj šole ali eden izmed članov učiteljskega zbora bo skrbel za redno vzdrževanje šolskega vrta. Vzdrževalcu vrta bodo pripadeli pridelki, v kolikor jih učiteljski zbor ne bo odstopil mladini, ki je delala na vrtu. Pridelki iz šolskega vrta se praviloma ne smejo prodajati za osebno rabo. Okrajni prosvetni inštruktorji ne bodo smeli pri svojih rednih obiskih šol mimo vprašanja o upravi in vzdrževanju vrtov, višini in uporabi stroškov za vzdrževanje in za potrebne ter koristne investicije.

Z novim šolskim letom bo mnogim šolarjem v ptujskem okraju dana možnost poučnega praktičnega dela na šolskih vrtovih pod strokovnim vodstvom učitelstva, ki bo moralo znati dosegati namen novega poučnega sredstva za praktično vzgojo mladine.

L. F.

Konferenca odbornikov krajevnih ljudskih odborov

Dne 29. junija se je vršila v prostorih Titovega doma v Ptuj konferenca odbornikov krajevnih ljudskih odborov v ptujskem okraju. Konferenca se je udeležilo 334 odbornikov iz 73 krajevnih ljudskih odborov.

Konferenco je prišel tajnik OLO tov. Kovačič Zlatko ter nato dal daljši referat o koordinaciji dela med krajevnimi ljudskimi odbori in okrajnim ljudskim odborom.

Ugotovil je, da ponekod krajevni ljudski odbori niso postali še mobilizatorji širokih slojev delovnih množic pri graditvi socializma in pri sodelovanju v naši ljudski oblasti, niti niso poslali tisti organi, ki bi naj vodili vso gospodarsko, socialno in kulturno delo na svojih področjih. Zaostali so v svojem delu za dvig delovnega poleta širokih množic, za poglobitev razredne diferenciacije in krepitev socialističnega sektorja našega gospodarstva, kot edino možne napredne ureditve našega podeželja.

Nadalje je govoril o ljudskosti naše oblasti ter poudaril, da more nadaljnji razvoj socializma pri nas iti samo po poti vedno večjega pritegovanja naširskih ljudskih množic k delu državne uprave od nižjih do najvišjih organov.

Govorec o strokovnem dvigu odbornikov je tov. tajnik dejal, da se je tečaje, ki jih je prirejal OLO v začetku letošnjega leta, udeležilo samo malo število odbornikov.

Že gotov čas se opažajo pojavi ne-

zakonitosti v ljudskih odborih, posebno v nižjih. Naša zakonitost je ljudska in kot taka revolucionarna v interesu delovnih ljudi. Kdor jo krši, škoduje delovnemu ljudstvu naše države. Upoštevanje zakonitosti mora biti brezpogojno ne samo za vsakega državljanca, temveč tudi za vse organe ljudske oblasti.

Prenehati je treba z odvzemanjem kompetenc krajevnih ljudskih odborov, ker se s tem ustvarja nezaupanje v delo in izvrševanje nalog krajevnih ljudskih odborov.

Omenil je še nekatere napake ter pozval odbornike, da je treba enkrat dokončno prelomiti s prakso, da krajevno ljudsko oblast predstavlja administrator KLO-ja, ker so vsi odborniki z izvolitvijo sprejeli obvezo aktivno sodelovati pri delu odbora. Krajevni ljudski odbori pa morajo sami tudi ob vsaki važnejši nalogi poklicati k sodelovanju čim širši krog volivcev ter ne smejo dopustiti, da bi važnejše probleme, kot so plani odкупа, reševalo samo par ljudi ali celo poedinci. Ob vsaki priliki je treba široki množici nuditi možnost sodelovanja pri delu v ljudski oblasti, ker ima za to pravico in dolžnost.

V nekaterih KLC-ih imajo odborniki malomaren odnos do dela v odboru ki je šel že tako daleč, da se ne udeležujejo sej. Vsi na so daleč premalo povezani z množičnimi organizacijami, ker bi v nasprotnem slučaju veliko lažje reševali postavljene naloge.

Ob zaključku referata je tov. tajnik pozval na utrditev naše ljudske oblasti, da bo sposobna reševati vse naloge ki se pred njo postavljajo, ker bo le na ta način dosledno zavračala vse klevete ki nadojo na Partijo, državo in naše ljudstvo.

Referat tov. tajnika je sledila diskusija, v kateri so predstavniki krajevnih ljudskih odborov izrazili težave in nedostatk del na KLC-ih in napravljene nastopke nekaterih navedenih članov.

Uradni dnevi na okraju v Ptuj

Pričenši z 11. julijem 1949 bodo uradni dnevi na OLO samo v torek, sredo in petek od 8 do 12 ure ter se izven navedenih dni in ur stranke ne bodo sprejemale.

Tajništvo

Meštni KINO PTUJ

bo predvajal od 12. julija do 11. avgusta naslednje filme:
od 12. do 14. julija: Pepelka, sovjetski umetniški film
od 2. do 4. avgusta: Zoja Kosmodemjanska, sovjetski umetniški film
od 5. do 8. avgusta: Madam Curie, anglijski umetniški film
od 9. do 11. avgusta: Stiri srca, sovjetski umetniški film

Uprava.

Vzgoja strokovnih kadrov Učenci v gospodarstvu obutvene stroke na teoretičnem tečaju v Ptuj

V Ptuj se vrši od 28. junija t. l. tečaj učencev v gospodarstvu obutvene stroke. S tem izpolnjuje 111 učencev iz področja Mariborske oblasti pogoje za dosego kvalifikacij v obutveni stroki.

Mladi, slabotni in tudi krepki dečki iz delavskih in malomeščanskih družin že več ali manj časa izpolnjujejo v državnih, zadržanih in privatnih obratih in delavnicah pogoje za dosego strokovnega znanja kvalificiranih delavcev. Praktično delo je tvorilo pri njih osnovni del učne iverine, teoretični del pa je bil le kot dodatek, ki ni bil nobenemu od teh učencev dosegljiv. Tega je konec. Znašli so se v Ptuj na tečaju, ki bo trajal do 1. VIII. t. l. Uredili so si skupno življenje. Učilnica, prenočišče in menza so jim najnujnejši prostori. Razdeljeni so v 2 četi. Komandantu brigade Lipič Francu in Godencevcu in predsedniku mladinskega aktiva Ciglar Jožetu iz Murske Sobote ni težko razumevati svojih skromnih sovrstnikov. Če gre za teorijo, vsi radi molčijo. Kdo bi se zadovoljil s priznanjem, da s teorijo niso imeli opravka. Znali so delati in misliti na vsakdanje življenje. Mladi jim niso segale daleč v preteklost niti v bodočnost. Od predmetov iz šole je malo ostalo, če ni vse spuheto. O bodočnosti so sicer razmišljali, smatrali pa so, da ljudje njihove stroke v družbi itak mnogo ne predstavljajo. Čevljarje so ljudje vedno radi podcenjevali. Tečaj jih postopoma rešuje tesnega življenjskega obzolja, jim vzbuja samozavest in spoznava z družbeno zakonitostjo. Površno in pozabljeno znanje matematike prihaja ponovno in temeljiteje v možgane. Spoznavajo, da so vsa predavanja zanimiva. Sedaj razumejo, da je znanje vsota razvojnih dogodkov in stopenj vsega, kar so doslej ustvarjali in izpolnjevali delovni ljudje, kar je dajalo vrednost njihovim volji za življenje in borbi za obstoj. Po predavanjih radi razmišljajo. Ni čudno, da se je težko rešiti zaostalosti in neznanja. Težko je pustiti delo, sesti pred predavatelje in iskati po knjigah referate, pisati naloge in vse obdržati v spominu. Ni takih mojstrov, ki bi raje videli učence v šoli kakor v obratu. Sedaj ljudska oblast ne dovolj, da bi bili učenci ljudje samo za delavnico, za življenje izven nje pa neizobraženi, nevažni, zaostali in nepomembni poedinci.

Vse to so razumeli in upoštevali poedini okrajji v oblasti. Odposlali so v Ptuj na tečaj večje število učencev. Med temi so okrajji Murska Sobota, Radgona in drugi. Ptujski okraj je zasedel v tečaju 13 sedežev z učenci. Okraj Poljane je zastopan na tečaju samo s 3 učenci.

Ob koncu tečaja se nobenemu tečajniku ne bo zdelo težko, da je prešel ure in ure na predavanjih, da je spal v času tečaja v gimnaziji na tleh, da je hodil v stroju na Zg. Breg v zadrženo gostilno na brauo, da je spoznal plemeniti ptujskega kopališča, obiskovanja kinopredstav, da je v prostem času z Dravsega mostu ozoroval ribe itd. Na prejšnje ali novo delovno mesto bo odšel z zavestjo, da je delovni človek, sohorer za praktično izvajanje načel marksizma-leninizma, delavec doma, v delavnici in povsod, kjer vidi ljudstvo vlagati napore za rešitev in pomanjkanja in za zaostalost. Jasno mu bo, zakaj je leno kolektivno življenje in delo, v čem je veličina ljudske oblasti poštenosti predavateljev in organov oblasti. Znal bo ločiti težave od napak, navade od služajnosti, tovarilstvo od sebičnosti.

Navodilom upravitelja tečaja tovariša Gorjupa in predavateljev z lahkoto sledijo, saj so vajeni discipliniranega obnašanja namram starešim in prednostavljanim. Znaajo molčati in se tudi oglašati, ko gre za predloge, diskusijo in zanimanje za stvari, ki jim še niso jasne.

Razumljivo se jim zdi, da se poleg opravilnega znanja zanima Okrajno poverništvo za delo, da napram njihovem delu in življenju v tečaju ni ravnodušno. Ministrstvo za delo, LRS niti oblastno poverništvo za delo. Tov. Koz Karl in Glojovčič Drago sta bila poučena o začetnih težavah. O sedanjem stanju sta se osebno prepričala. Sprijamili se ni-

sta mogla s tem, da bi ostale žimnice v spalnici na tleh brez podloge iz papirja, vreč, slame ali desk. S prašnim oljem maščeni pod v šolskem razredu nikakor ni umestna podlaga za dragocene žimnice. Neumestna se jim je zdelala težka borba z upravo gimnazije zaradi zasedbe prostorov za čas tečaja. Predsednik o čevljarskih učencih pač daleč segajo. Nedvomno znajo upoštevati vodje učencev kot oni sami, da živijo v zgradbi občeljudske imovine in v domu srednješolske mladine, pred katero se nikakor ne bodo hoteli ostramotiti z oškodovanjem zidov, oken in hodnikov.

motili z oškodovanjem zidov, oken in hodnikov.

Vse, karkoli vidijo in doživljajo, je zanje dragocena življenjska šola. Vse spoznane prednosti in napake bodo znali po povratku s tečaja koristno uporabiti pri samostojnem praktičnem življenju. Ostalim učencem, ki še niso imeli prilike oditi na tečaj, bodo prikazali, da je praktično delo v socialistični državi navazano tudi na teoretično izobrazbo. V njihovi okoliščini pri bodočem pritegovanju učencev v tečaj ne bo težav.

BF

Dijaki ptujske gimnazije v šol. letu 1948-49 niso dosegli zadovoljivih uspehov

Zaključek šolskega leta daje pregled razvoja, naporov in uspehov dijakov in vzgojiteljev in priliko za oddih ter priprave za sprejem novega kadra, za novi trud vzgojiteljev, da bi pripomogli dijakom do znanja, do sposobnosti obvladovanja dela, ki zahteva daljšo splošno predizobrazbo. Z uspešnim študijem izpolnjujejo dijaki pogoje, da bodo zavzeli primerna mesta v socialistični državi in s pridobljenim znanjem služili delovnemu procesu ter pomagali ustvarjati pogoje srečnejše bodočnosti.

Ptujska gimnazija je pred kratkim končala z delom za šolsko leto 1948-1949. Ob zaključni konferenci in iz statistike je razviden uspeh enoletnega dela profesorjev in dijakov. Stevilo nam bode uspehe in neuspehe dela najlepše prikazale.

V šolskem letu 1948-49 je imela ptujska gimnazija 671 dijakov, 419 dijakov (62,46%) je razred uspešno dovršilo. Popravni izpit ima 156 (23,24%), novonajljo bo pa razred 94 (14%) dijakov. Letošnji uspeh je za 4,82% slabši od lanskega. Če bi hoteli poiskati vzroke slabšega uspeha v letošnjem šolskem letu, bi ugotovili, da dijaki začetnih uspehov niso dosegli predvsem zato, ker še nimajo vsi zadovoljivih pogojev za obisk pouka in učenje. Nekatere prihajajo v šolo od daleč in so utrujeni od poti. Dijaki, ki se vozijo v šolo z vlakom, nimajo pravilne preskrbe in primernih prostorov, kjer bi se mogli učiti. Gimnazija je sicer dala dijakom-potnikom na razpolago razred, kjer pa vendar ne morejo zadovoljivo študirati, ker so iz raznih razredov, torej različnih starosti in različnih potreb.

Najslabši je uspeh v nižjih razredih. Profesorji so ugotovili, da je vzrok slabemu uspehu predvsem v dejstvu, da prihajajo v prvi gimnazijski razred deloma otroci, ki še duševno niso zreli, deloma pa tečniki, ki kot šolobvezniki smatrajo šolanje za nepotrebno in brezbržno čakajo konca šolobveznosti. Ob tej ugotovitvi je potrebno poudariti, da bi naj ob sprejemnih izpitih tudi profesorji odločali, kateri otrok je za sprejem v gimnazijo sposoben. Že ob sprejemnem izpitu je treba imeti pred očmi dejstvo, da vzgaja gimnazija ljudi, ki bodo prevzeli vodilno vlogo pri specialnih in strokovnih delih ter je za to potreben strog kriterij.

Uspeh zavoda na mestih, razredih in odstotkih je naslednji:

1. mesto	IV. raz.	99,69%
2. mesto	VIII. raz.	85,66%
3. mesto	VI. raz.	69,44%
4. mesto	I. raz.	69,05%
5. mesto	Ic. raz.	68,89%
6. mesto	I. f. raz.	68,29%
7. mesto	II. a. raz.	67,44%
8. mesto	III. a. raz.	66,66%
9. mesto	VII. raz.	65,52%
10. mesto	II. b. raz.	60,00%
11. mesto	II. c. raz.	58,33%
12. mesto	I. e. raz.	58,14%
13. mesto	II. d. raz.	56,25%
14. mesto	III. b. raz.	52,08%
15. mesto	I. d. raz.	49,50%
16. mesto	I. b. raz.	39,12%
17. mesto	V. raz.	35,70%

Med šolskim letom so razredniki na sestankih razpravljali o disciplini uče-

nja, vendar pravega odziva ni bilo. V naslednjem šolskem letu bosta morali mladinska in pionirska organizacija svojo delavnost razširiti in poglobiti, da bo naša, sicer aktivna mladina resnejša in da se bo bolj zavedala svoje odgovornosti do študenja. Tudi roditeljski sešanki so bili s strani staršev slabo obiskani. Največkrat so prišli starši, katerih otroci so dobri učenci. Nerazumljivo je, da starši ne kažejo pravega zanimanja za šolske uspehe svojih otrok. Šola more imeti uspeh samo, če vsi faktorji, ki na otroka lahko vplivajo, delujejo skladno. Ljudska oblast mladinska organizacija, profesorji v šoli in starši morajo skladno vplivati na otroka. To je glavni pogoj, da se bo naša mladina tako vzgojila, da bo dostojna pomoč skupnosti, ki ustvarja lepše življenje.

Gornja statistika opozarja na vso resnost pedagoškega dela vseh vzgojnih faktorjev: staršev, šole in obšolnih forumov, ki bodo morali posvetiti vse svoje napore vzgoji mladine v novega, socialističnega človeka. Družba ljudi v socializmu bo življenjsko močna le v primeru, če bodo njeni člani kulturni, razgledani, napredni in delovni ljudje. To mora biti torej cilj vsega vzgojnega dela. Iz tega vidika ocenjuje tudi profsorski zbor ptujske gimnazije svoje pedagoško delo. Zaveda se, da je mogoče samo z idejno politično vzgojo vcepiti dijakom zavestno disciplino, ki je vsakemu dobremu učencu nujno potrebna.

Pri posredovanju šolskih predmetov je temeljne važnosti ideološko pravilno podajanje teh predmetov. Ob pregledu svojega dela profsorski zbor ugotavlja, da je bila idejno politična vzgoja pomanjkljiva. V bodoče bo vložil vse sile v to, da se izobrazi kader, ki bo vzgajal idejno močno delovno inteligenco, ki bo zavestno vlagala vse svoje sile in vse svoje znanje v doberbit skupnosti.

GD.

V republiškem tekmovanju koscev in grabljic je zastopan ptujski okraj

V soboto, 2. julija t. l. popoldne je odpotovalo iz Ptuja 32 koscev in grabljic s področja Mariborske oblasti, od koder so skupno odpotovali na republiško tekmovanje v Kočevje.

Trdna rešila, dobro sklepane kose, prvovrstni brusilni kamni, močne grablje in vile so bile prijatelj izrednih pomikov iz Ptuja. Vsakdo je lahko sklepal, da je to delovna delegacija kmetijskega podeželja okolice Ptuja, ki bo merila svojo spretnost in žilavost s kosi in grabljicami iz ostalih predelov Slovenije.

Sedemnajstletni kosec Gojčič Srečko iz KOZ Trzinje in priletni Gojčič Miha iz Trzinje se bosta v tekmi borila za čim boljše uspeh. Veselilo bo ostale člane KOZ Trzinje, ki so ostali doma, če se bodo vsi kosi in grabljice iz Trzinje na tekmovanju izkazali kot najboljši. Vinogradniško obdelovalna zadruga Gorca Dežno je poslala 10 koscev in grabljic, Podjetna in vztrajna Golob Tere-

zija in Golob Marica iz Gorce veljata kot dobri delavci in se bosta nedvomno tudi pri grabljanju dobro odrezali. Vidovičeva Tiliška iz Gorce Dežno se je izkazala že na tekmovanju na Turnišču. Dobila je prvo nagrado Traktorist Segula Janez iz Dornave je prepustil za čas tekmovanja traktor državnega posestva, kjer je v službi, Sok Feliks. Zna rezati globoko baze s plugom in tudi s koso na travniku. Tesar Viseňjak Anton iz Gorcinje je vedno rad kosil v vrsti koscev, zato se je rad odločil za republiško tekmovanje.

Vsi tekmovalci so bili na postaji v Ptuj dobro razpoloženi. Predsednik OZKZ tov. Belšč Franc jim je v kratkem nagovoru pred odhodom vlaka vnaprej čestital na uspehu ter jim želel srečno pot v Kočevje. Podčrtal je v kratkih besedah važnost socialističnega tekmovanja kot stalne oblike dela za izvajanje petletke.

LF

Mestna barvarna se je preselila v nove prostore

Po odloku o petletnem planu razvoja narodnega gospodarstva v ptujskem okraju je za leto 1949 predvidena preselitev mestne barvarne in apreture v Ptuj v nove prostore. Ta preselitev je bila izvršena v začetku junija t. l. Mestna barvarna in apretura dela sedaj v novih in higieničnih prostorih, kjer so pogoji za delo mnogo ugodnejši in storilnost dela povečana. Z druge strani je pa izvršena preselitev dokaz, da se točno rešujejo po vsej naši državi in v ptujskem okraju po petletnem planu predvidene gospodarske naloge točno in po planu in da s tem tudi ptujski okraj z vsakim dnem odstranjuje ostanki gospodarske zaostalosti in ustvarja pogoje za boljše življenje.

Prostori, v katerih je do pred kratkim delala Mestna barvarna in apretura, so bili povečanju delovnemu tempu v povojnih letih gradnje socializma pač malo primerni. Bili so temni in mračni. Izdrta tla so onemogočala pravičen odtok vode. Ventilacija, ki je v podjetju te stroke zelo važna stvar, je bila skrajno pomanjkljiva. Delo je bilo v takih prostorih težavno in je slabo vplivalo na zdravje delavstva.

V novih prostorih so vse te pomanjkljivosti odpravljene. Velika okna dajejo dovolj svetlobe in sonca, urejen je odtok vode, električni ventilatorji skrbijo za čist zrak. Delo v novih prostorih ni utrudljivo, saj odgovarja vsem higieničnim predpisom. Razen vseh izboljšanih delovnih pogojev je pa prednost obrata v novih prostorih v tem, da je kapaciteta podjetja v veliki meri povečana. Ob 70-80% izkoriščanju kapacitete je možno v obratu obvladati letno nad 500.000 metrov platna, kalandrirati 1.200.000 metrov ter poškrbati okrog 36.000 ko preje. Kapaciteta barvarne kosovne garderobe je do 25.000 komadov, očisti pa se lahko do 20.000 komadov.

V urejeni pralnici je možno oprati do 150.000 kosov perila. Trenutno pralnica pere samo raznim ustanovam v Ptuj, v doglednem času bo pa prala tudi privatnikom.

Ko bo montiran univerzalni čistilni stroj za kemično čiščenje, ki pere, kemično čisti in suši v enem zaporednem delovnem procesu, se bo kapaciteta v kemičnem čiščenju še zelo povečala. Pri montiranju novega obrata si je pridobil največ zaslug obratni ključav-

ničar Stajnberger Jože. Pri delu so mu pomagali sicer tovariši iz Mestnih obrtniških delavnic, vendar je on povsod prednjačil. V zadnjem času pa se je izkazal s tem, da je valje stroja, po katerih teče platno ob priliki barvanja, obilil s svinčeno oblogo ter tako odstranil pomanjkljivosti, ki so se dogajale, dokler so bili valji obloženi s platnom. S tem je prihranjeno na materialu in omogočeno nemoteno barvanje platna v balah. Za ta uspeh si je pridobil pogoje za razgleditev za racionalizatorja. Tudi v vsem ostalem delu svoje stroke je zelo iznajdljiv ter priden delavec.

Barvanje kosovne garderobe vodi mojster obrata Erleč Rudolf, ki si je daleč po svetu nabral izkušnje v svoji stroki (bil je tudi na Holandskem). Tekom 28 let trajajočega dela je do potankosti spoznal barve, tkanine in proces dela, kar s pridom uporablja v obratu. Pomaga mu Novak Jože in mladi Bezjak Rudolf.

S pomočjo kemičnih preparatov čistita Turnšek Jože in Princ Rozika. Tudi Turnšek je izkušen mojster svoje stroke, ker dela že nad 20 let pri kemičnem čiščenju. Rozika je še mlada. Delo ob strani mojstra Turnška ji daje možnost strokovne izpopolnitve. Tako se v obratu izpopolnjuje strokovni kadri.

Pri stroju za kalandriranje dela Pavko Adolf. Manjše in občutljivejše kose garderobe pereta Ana Kovačec in Lizika Princ. Na koncu pride blago v roke likaric: Fanike Rudl, Trezike Neubauer, Stefke Pišek, Ribič Marice in Petek Marice. V služaji potrebe poprimajo tudi za drugo delo, ki ga nihče ne zmanjka. Tov. Kostanjevec, upravnik obrata se je prepiral, da so pridne delavke. Celotni delovni kolektiv je nosilec obratnih uspehov, čeravno obratu in delavcem primanjkujejo prepotrebni gumi-jasti predmeti (škornji in predpasniki).

Delovni kolektiv barvarne si bo v prostem času uredil kopalnico, ki je v surovem stanju že postavljena. S tem bodo delavstvu na razpolago nujne ugodnosti, ki so z ozirom na naravo dela potrebne. Celotni kolektiv zna ceniti skrb ljudske oblasti za njihove osnovne življenjske pogoje ter posveča svojo skrb kvalitetnemu delu in dvigu življenjskega standarda.

Bn.

Tekom meseca gozdarstva so se izkazali zavedni člani OF

Peta četa prve ptujske brigade je šela ob prihodu 32 brigadirjev in brigadir, ki so bili večinoma doma iz Slov. gorice.

Takoj ob začetku akcije se je pokazalo, da so mladi brigadirji razumeli pomen gozdarske akcije, saj so že drugi dan po prihodu dosegli normo stalnih delavcev. Nato se je začelo tekmovanje med skupinami, katera bo najboljša. Dnevno so se menjali rezultati o izvršenem delu med skupinami, tako, da je bilo splošno težko oceniti, katera skupina bo najboljša v tej akciji.

Med brigadirji se je pojavil kot nezdrav element Horvat Vincenc iz Urbana, ki je odvrčal mlade brigadirje od dela ter skušal organizirati pobeg sedmih mladih, neizkušenih brigadirjev iz brigade. Pred to akcijo si je še pritrupno prisvojil jermene, kateri so bili last mladincev predvojske vzgoje. Vsled budnosti članov Partije in zavednih mladincev je bila stvar pravočasno zasledena, za kar je razbijač Horvat Vincenc prejel zaslužen kazenski postopek.

Organizacija v brigadi je bila sijajna, kar kažejo rezultati opravljenega dela.

Obvezo, katero so sprejeli doma, da ostanejo 20 dni v brigadi, so sami podjalski najprej za 10 dni, ko pa so na brigadnem, oziroma četnem sestanku razpravljali o dovršenem delu v republiškem merilu, so se brigadirji enoglasno izjavili: »Ne gremo prej domov, dokler ne bo celotni plan izvršen«, kar so tudi izpolnili in ostali vsega skupaj v brigadi 40 dni. Ko se je bližal konec akcije, so se mladi brigadirji še bolj zagrizli v delo, saj so delali od 5. ure zjutraj do 8. ure zvečer brez opoldanskega počitka. Za njihovo delo so

bili pohvaljeni tudi od instruktora CK KPS tov. Lesarja. Najboljši med najboljšimi pa so bili: Kramberger Franc, Erjavec Alojz, Živko Jože, Calinger Ana, ki je prejela za nagrado lepo knjigo, Stebin Ana in naš vesel, Jakopac Slavko, ki je tudi prejel knjigo za nagrado. Omenjenim se imam v prvi vrsti zahvaliti, da smo obdržali prehodno zastavico od začetka do konca, kakor tudi večino ostalih. K temu je tudi pripomogla tovariška disciplina in politično delo. Ko se jim je pojasnjeval pomen gozdarstva in potreba po delovni sili, se je takoj javilo za stalne gozdarstvene delavce 7 brigadirjev in 2 brigadirki, 4 so se pa javili, oziroma izrazili željo, da gredo raje v industrijo. Že v brigadi so izpolnili pogodbo, da se bodo vključili v industrijo.

Sedaj pa pogledimo še delovne uspehe naše čete:

Izdelanega lesa 54 kub. metrov, Naloženega na vozove 2.151 kub. metrov, naloženega na vagono 1244 kub. metrov, rezanega lesa na cirkularko 145 kub. metrov, rezanega lesa na roko 455 kub. metrov, dovoženega lesa k cirkularki 479 kub. metrov, odvoženega lesa od cirkularke 927 kub. metrov.

Poleg tega pa so opravili še urnega dela 4902 uri in 672 nadur. Te rezultate naj si ogledajo klevetniški, pa bodo videli, ali se grad pri nas socializem, ali je naše ljudstvo za Partijo in za ljubljenega Tita.

S Titom v socializem!

S. F.

Pri iskanju hrošča je treba več resnosti

Dosedanji krompirjevi pregledi niso bili izvršeni s pričakovano odločnostjo in zanesljivostjo. Slabo vreme ter odlašanje pregledov sta osnovna vzroka obstoječe nesigurnosti, da je kloradski hrošč povsod pravočasno odkrit.

Dne 19. junija t. l. je bil v celotnem ptujskem okraju organiziran pregled krompirja. Odkrita so bila mesta, okužena s kloradskim hroščem, ki so po vsej verjetnosti obstojala že lansko leto, pa niso bila prijavljena. Pregledi v vseh krajih kljub temu niso bili tako izvedeni, kakor bi si jih zamislil vsakdo, ki vsaj malo resno gleda na nevarnost razmnožitve hrošča in nevarnost ogrožanja krompirjevi našadov in polj.

Kontrola, ki je bila na terenu, je ugotovila v KLO Starše, da so pregledi krompirja izostali ali pa so bili površni izvedeni. Komandir NM v Staršah, tov. Hribar Alojz, je našel nekatere ljudi v senci mesto pri ogledu krompirja. Izrazili so se, da naj pride hrošč njih iskati ne pa da bi oni nje iskali.

Napake, ki so se doslej pojavljale pri množičnih pregledih, izvirajo iz pomanjkljive pozornosti in nezadostne organizacije KLO ter krajevnih množičnih organizacij, predvsem pa od krajevnih in vaških vodij preglednih ekip. Množični pregledi se niso temeljito izvršili. Pregledati bi trebalo vsak grm in liste. Edino na ta način bi bilo mogoče ugotoviti ličinke ter odkriti hrošča, ki ga nismo lani odkrili.

V KLO Starše je bil lansko leto najden hrošč. Niso ga prijavili merodajnim organom oblasti, temveč so ga zatajili. Doslej se je razmnožil. Ob letošnjem masovnem pregledu je bila na isti parceli dne 19. junija t. l. ugotovljena okužba. Najdeno je bilo 72 listov z jajčeci, 230 ličink in 12 hroščev. Razumljivo je, da bodo kmetje z okuženimi njivami odgovarjali za utajo okuženja po kloradskem hrošču. Če bi se še nadalje zanašali na resnost ljudi iz področja KLO Starše, bi lahko sčasoma ljudstvu praktično dokazovali primere velikega opustošenja, ki ga povzroči kloradski hrošč. (Primeri iz Amerike, Francije itd.) Kmetje Stumberger Karl, Toličič Jakob, Marinič Franc in Brodnjak Franc iz KLO Starše se doslej kljub pozivom niso hoteli udeležiti pregledov krompirja. Prav tako se niso hoteli udeležiti Cafuta Ivan in Ogrizek Lovro iz KLO Marjeta na Dr. p.

Za resne kmetje in delavce so opozorila na nevarnost s strani kloradskega hrošča razumljiva in nujna stvar. Nikakor ni mogoče dovoliti, da bi to resnost rušili malomarni ljudje, ki niso nikoli hoteli razumeti, da je boljše in lažje stvari varovati pred uničenjem kakor pa jih reševati iz uničevanja. Če ne znajo biti resni za delo, se bodo morali zresniti pred dejstvom, da so se pošteni vedno resno oprijemali dela, površneži pa so vedno tarnali pod kaznimi.

P. E.

ZDRAVSTVO

Boj proti jedki

Ker je življenje samo dokazalo, da je tuberkuloza najbolj tesno povezana s socialnimi razmerami družbe, je jasno, da upravljanje tuberkuloze ni več zgolj zdravstvenega značaja, ampak ima veliko večji in širši pomen. Upravljanje tuberkuloze je res družbeno upravljanje, zato se mora z njim seznaniti vsak posameznik, zlasti pa vsi oni, ki hočejo razmišljati o važnih družbenih vprašanjih naših dni in pri njih reševanju v prid skupnosti tudi sodelovati. Zavedati se moramo, da je visoka umrljivost za tuberkulozo in veliko število tuberkuloznih bolnih v Sloveniji težka in žalostna zapuščina vojne in strahot v dobi ohranjenosti. Tudi to je eden od neštetihi fašističnih zločinov nad našim ljudstvom.

Neuspelo predavanje

Odsek za zdravstvo pri OLO v Ptuj je organiziral 22. junija t. l. zdravstveno predavanje o otroških boleznih — driskah. Starši, predvsem pa matere in negovalke otrok, bi morali znati varovati otroke pred boleznimi, kar je nedvomno lažje ob našem znanju dobri volji in primerni nezi otroka, kakor pa zdraviti že bolj ali manj obolenega otroka. Za predavanje v dvorani MLO je bil naprosen in pripravljen dr. Brumen Fran, v gimnaziji pa tov. Glavnikova. Mesto množice žensk-mater se je obel predavani udeležilo samo 18 oseb.

Od večkratnih neuspešnih sestankov ali predavanj smo se morali naučiti, da so vsi dobri nameni — predpriprave zastoj, če ni za to zadostne propagande, ki bi prodrla do ljudstva. Obveščanje po frontnih uličnih aktivistih se je izločilo v silo, ki žanje skromne uspehe. V zadnjem trenutku namreč ni mogoče z nekaj osebami izvesti propagande, ki bi jo sicer bilo mogoče s pomočjo plakato, kina in časopisa.

Cas je, da preidemo iz ozkih, nepopolnih organizacijskih oblik v širše, polne in dosledne oblike, da ne bomo uspešnih predavanj zamenjevali z neuspešnimi. Z.

Opozorilo

Prosimo uslužbence Kmetijskih združenj v okraju, ki so doslej pomagali razprodajati »Naše delo«:

1. da nam takoj vrnejo nerazprodane izvide;

2. da nam takoj naklepejo za prodano izvide sprejeti denar, za katerega so nam moralno in materialno odgovorni;

3. da nam sporočijo, koliko izvodov tednika jim naj pošiljamo v bodoče v razprodajo.

Obenem se zahvaljujemo uslužbencem KZ, ki so doslej v redu vršili razprodajo in nam pošiljali denar. S tem so praktično pomagali širiti tisk OF in načela marksizma-leninizma.

UPRAVA.

Osebnostne izkaznice

V Uradnem listu FLRJ je izšla uredba o osebnih izkaznicah, ki so javne listine. Z njo je možno dokazati istovetnost posameznikov. Vsak tujec, državljan, ki prebiva v FLRJ in je starejši od 16 let, mora imeti osebno izkaznico in jo nositi stalno pri sebi.

Odsek za notranje zadeve v Ptuj je potom KLO na krajevno običajni način o tem obvestil vse prebivalstvo ptujskega okraja. Fotografije so hodile po terenu zaradi slikanja za osebne izkaznice. Te bodo začeli v kratkem izdajati, dajati.

Opozorjamo prebivalstvo iz ptujskega okraja, da je zadnji čas za fotografiranje za osebne izkaznice do 20. julija t. l. S tem dnem se fotografiranje zaključuje. Po tem roku fotografije ne bodo več slikali v te švrhe.

O izstavljanju osebnih izkaznic bomo pravčasno obvestili. Potrebno pa je že sedaj, da si vsak preskrbi dokumente, iz katerih bo razvidno, oziroma bo lahko dokazati identiteto. Iztisni list, šolsko

spričevalo, potrdilo o vpisu v državljansko ali matično knjigo in na podlagi katerih bo tudi izstavljena osebna izkaznica.

Zamudniki, pohitite z nabavo fotografij in potrebnih dokumentov. Rok se bližajo. Delo mora biti pravočasno izvršeno.

Uprava Narodne milice v Ptuj.

DOPISI

RF DOBRAVA

Prejeli vašo dopisnico. Ko pridete v Ptuj se ogledite v uredništvu zaradi dogovora in navodil.

Uredništvo

NAJDENO

Na Zg. Bregu je bil najden 2. julija 1949 popoldne zlat prstan, Lastnik, naj se zgleda pri »Odpadu« Ptuj, Aškerčeva ul. 11, kjer bo zvedel naslov najditelja.

Iakoj po žetvi bodo združniki preorali strnišča

Dipl. ing. Zorec Egon

Ječmen je v nižinah požet. Strnišča s podsvetjijo korenja so po večini tudi že opleta. Zadnji toplejši dnevi blagodejno vplivajo na zoritev preostalih žitaric. V dnevih žetve in pospravljanja letošnjega pridelka moramo postopno kulturi posvetiti vso pozornost. Kaj naj torej storimo v to svrhu? V polni meri moramo zagotoviti postopni one razvojne pogoje, na katere moremo vplivati in ki torej zavise le od nas samih.

Seme potrebuje za svoj razvoj vlago, zrak (rahllost zemlje) in toplino. Na toplino se nam v letnem času ni treba ozirati. Važno vprašanje pa obstoji v količini vlage in rahlosti zemlje.

Poglejmo si bližje prvo vprašanje. Srednjetežke, posebno pa težke zemlje so ob žetvi: zbiti, močno sprilete, večkrat v njih celo opazamo znatne razpoke. Tovrstne zemlje vsebujejo v takem stanju vse polno kot las širokih cev-kapilare. Po znanem fizikalnem zakonu se podzemeljska voda (talna voda) dviga z njihovo pomočjo iz nižjih plasti v višjo, to je bližje k površini zemlje. To dvigovanje vode na strnišču in v pravem smislu besede negospodarski akt, zapravljajo denarja.

Z žetvijo odstranimo rastlinski pokrov in tako je izhlapevanje vode na strnišču veliko večje kot pred njo. S prašitvijo — oranjem do globine 10 cm preirgamo to cev-kapilare in tako, si v vročem, nedeževnem poletju ohranimo dragoceno blago za kalitev in rast postopne kulture. To je tako važna okolnost, da ni nikoli dovolj močno poudarjena. Se popreje, predno se odpelje zadnji snop z njive, bi morali praviloma že začeti s prašenjem.

Trditve dolgoletnega praktičnega kmetijskega strokovnjaka, da pomeni v rastni postopne razstaviti: en dan v juliju to-

liko kot en teden v avgustu, odnosno ves mesec september, zahtevajo po čimprejšnjem prašenju strnišča le še vse bolj potrjuje. Razumljivo nam je sedaj tudi zahteva, zakaj moramo postopno setev včasih vialati. To pravilo velja še posebej za peščeno zemljo. Ob pomanjkanju vlage se upravičeno bojimo, da je seme za dobro kalitev ne bo imelo dovolj na razpolago. Z valjanjem pa si takorekoč sami napravimo ze omenjene lasu slične cevke v zemlji, po katerih se vlaga iz globljih zemeljskih plasti dviga v gornje. Po razvitju prvih listov — in ko se je rastlinca nekoliko okrenila — moramo takoj s primernim orodjem cevke-kapilare zopet pretrgati in tako preprečiti prekomerno izgubo podzemeljske vode. S prašenjem zavržemo tudi zaostalo strni in s tem onemogočamo najpovoljnejše pogoje za rast in razvoj živalskih in rastlinskih škodljivcev. Zavrženo strni pa tudi le podorano podlže čim hitrejši razgraditvi.

Se ne poznamo vseh rastlinskih bolezni

V naravi vlada trajen, neizprosen boj za obstanek. Temu boju so podvržena pač vsa živa bitja: od borgega skalnega lisaja pa do najvišje razvitega bitja na zemlji — človeka. Tako seveda tudi naše kulturne rastline. Tudi te so poleg vseh mogočih vplivov izpostavljene navali raznih drugih bitij, tako iz rastlinskega, kakor iz živalskega sveta, ki hočejo živeti na njihov račun in jih slabijo ali naravnost uničujejo. Imenujemo jih zaradi tega škodljivci in bolezni. Od navadnega plevela pa do raznih pogubnih rastlinskih bolezni, povzročeni po malih skrivnostnih organizmih iz nevidnega sveta bakterij — cela dolga

na one površine, iz katerih se sestavljajo. Le v takšni razstavljeni obliki more ponovno služiti izgraditvi nove rastline.

S prašenjem zemljo predvsem zrahljamo. Rastlina diha prav tako kot vsako drugo živo bitje. Vemo pa, da diha s svojim korenjem in zaradi tega moramo omogočiti dostop zraka do korenin. Rahlost zemlje, to je stanje zemlje, v katerem je količina zraka v zemlji največja, je obenem neobhodno potreben pogoj za rast in razvoj brežčevnih milijard najmanjših živih bitij — mikroorganizmov.

Njihova prisotnost v zemlji se danes še vse premalo naglašuje. Prav ta bitja so v mnogih slučajih najmerodajnejša glede količine in kakovosti bodočega pridelka. Njihovo življenjsko delovanje v zemlji je koristno zaradi tega, ker rastlinam nedostopno hrano prepravljajo in jim tako omogočajo boljše izdatnejšo prehrano.

Omenjena znanstvena in praktična, neštokrat dokazana izkustva, naj bodo v bodočnosti pot k napredku in poboljšanju našega kmetijstva. Pravilo pa naj bo: Za srpom in po pospravi pridelka takoj plug na strnišče.

vrsta jih je bolj ali manj znanih, in katerih pojav nas ne sme puščati brezbrizne.

Mnogo je rastlinskih bolezni, za katere ni mogoče ugotoviti povzročiteljev. Za vse te bolezni imamo skupno ime: Virus bolezni. Po znakih lahko vse te bolezni razdelimo v nekoliko skupin:

1. Mozaik bolezni: Na listih, odnosno zelenih delih napadene rastline se pokažejo izmenoma svetlo in temno zelene pege. Včasih so ta polta med seboj ostro oddeljena in so podobna mozaiku (slika, napravljena iz raznobarnih kamenčkov).

2. Kloroza — rumenilo: Če zemlji primanjkuje železa, se ne more rastlinam tvoriti listno zelenilo — klorofil in postanejo zaradi tega rumenkaste. Tudi pri tej bolezni so rastline rumene, toda razlika je v tem, da je ta bolezen nalezljiva in se lahko prenese na druge rastline.

3. Kodranje in razno izoblikovanje listov.

4. Roseta bolezni in pritlikava rast.

5. Nekroza — odmiranje žil na listu, celih listov in rastlin.

Vse te bolezni imajo skupno značilnost, da se lahko prenesejo z ene rastline na drugo. Do danes pa še niso odkrili povzročiteljev teh bolezni. Če ali so razne poskušaje, kako ti povzročitelji prenašajo visoko temperaturo. Mozaik na tobaku vzdrži 80-90°C 10 minut, drug virus na tobaku samo 60-70°C. A mozaik na kumarah že samo 43°C. Tudi razna kemična sredstva, kot n. pr. alkohol, zelo resno vplivajo na razne viruse iz tega zaključujemo, da morajo biti povzročitelji živi organizmi, ki so manjši kot so do sedaj znane najmanjše bolezenske kraljice. Ti jih še nismo mogli odkriti z najmočnejšim povečalom. Virus se prenaša na razne načine: z roko, obleko, orodjem in insekti, ki sesajo na boleze rastline, semen, gomolji in celo s cvetnim prahom.

Najbolj znane bolezni so:

a) Frkavost listov na krompirju: Dolgo let se je ta bolezen smatrala kot degenerativni pojav. Vsi poganki štijo navzgor in se frkajo na vznober proti sredini, ki je svetlo rumeno zelena. Stanicevje uničeno in asimilati se ne morejo premeščkati v druge organe rastlin in zato se škrob kopiči v listih. Zaradi tega so listi trdi in krhki. Ter odmirajo. Gomolji ostanejo drobni in s tem se zmanjša pridelok. Vse obolenne rastline moramo izrjaviti in sežgati. Gomoljev bolnih rastlin ne smemo saditi.

b) Mozaik bolčen na krompirju:

Na listih opazijo izmenoma svetlo in temnozeleno mesta. To je navadno mozaik bolezni, ker ni ostrih meja med napadenimi poili. Stanicevje ne razpada in zato bolezen ni nevarna. Če so pa pege ostro oddeljene kot pri mozaiku bobov, listov zakrknjeni navzdol in se dolnji listi snijajo, potem je pridelok zelo zmanjšan in bolezen je že bolj nevarna.

c) Nekroza žil: predstavlja najhujši napad. Pojavijo se trakaste pege, ki se širijo na pecilne in odtod na stebila. Napadeno stanicevje razpada, meso gomoljev je prešetano z rjavimi pegami. V tem stadiju bolezen zgodaj uniči rastline in pridelok. Zanimljivo si moramo da so gomolji napadenih rastlin nevarni za saditev, brez ozira na to ali je bil napad slabši ali močnejši.

d) Mozaik bolezni na paradizniku: Pojavijo se svetlo in temnozeleno pege na listih, ki so ostro oddeljene ena od druge. Včasih se potem naredijo tudi mehurčki na napadenih mestih in listih. Pri močnejšem okuženju je cela površina uničena do reber in list izgleda kot praprot. Pridelok včasih čisto propade, če se bolezen razširi.

e) Mozaik na kumarah: Pege niso ostro oddeljene. Pojavijo se tudi na nekaterih bučah. Listi so krmeljavni in mali, plodovi imajo temno zelene pege a med njimi so pomešane rumene. To je zelo nevarna bolezen kumar. Čenaša se iz drugih rastlin in s semenom.

f) Mozaik na grahu: Pojavijo se po dolgovate svetlorumene in temnozeleno pege, kakor nastopi izoblikovanje listov. Bolezen se prenaša s semenom. Bolne rastline je treba izrjaviti in sežgati, da se ne bi njih semen pomešalo z onimi zdravih rastlin.

Se na mnogih drugih rastlinah se pojavijo virusne bolezni. Posebno mozaik lahko napade 150 vrst rastlin. Zelo nevarne so virus bolezni na slivah in tobaku, ki baš v Jugoslaviji povzročajo ogromno škodo.

Temeljni zakon o kmetijskih zadrugah

(Nadaljevanje)

44. člen

Zato, da se posamezne panoge združnega delovanja lažje razvijajo in da jih zadrugniki sami vodijo, ustanovi lahko upravni odbor potrebno število komisij. Delo vsake komisije vodi eden od članov upravnega odbora.

Kmetijske zadruge lahko ustanovijo svete, zato da dajejo zadrugi mnenja in predloge, ki se tičejo izboljšanja dela v zadrugi.

45. člen

Posamezne delavnice in ustanove, ki jih ima zadruga, vodijo posamezni zadrugniki sami.

Strokovne in pisarniške zadeve opravljajo praviloma zadrugniki, ki jih za to določi upravni odbor. Izjemoma imajo lahko zadruge za opravljanje teh zadev posebne uslužbence.

Voditelje posameznih delavnic, ustanov in opravil imenuje upravni odbor zadruge. Za svoje delo so odgovorni upravnemu odboru.

Natančnejše določbe o ustanovitvi in delu zadrugnih delavnic in ustanov in o uslužbenih zadrug izda vlada FLRJ.

4. Prenehanje, združitev in razdelitev zadruge

46. člen

Kmetijska zadruga preneha, kadar to sklene zbor.

Izvršni odbor oblastnega ljudskega odbora, na katerega območju je sedež zadruge, lahko izda odločbo o prenehanju zadruge, če je njeno delo v nasprotju z njenimi nalogami ali če je namenjeno prikrivanju kapitalističnega in spekulantskega delovanja. Zoper to odločbo se lahko vložijo v tridesetih dneh pritožba na ministra za kmetijstvo ljudske republike.

47. člen

Če preneha kmetijska zadruga po določbah prejšnjega člena, se opravi njena likvidacija.

Natančnejše določbe o likvidaciji izda minister za kmetijstvo FLRJ.

48. člen

Dvoje ali več zadrug lahko sklene, da se združijo v eno zadrugo.

O združitvi sklepajo zbori zadruge, ki naj se združijo. Sklep o združitvi se predloži pristojnemu državnemu organu, da ga potrdi.

Ko pristojni državni organ potrdi sklepe zborov o združitvi, skličejo upravni odbori zadruge, ki se združijo, skupni zbor zadrugnikov teh zadrug. Ta zbor sprejme pravila nove zadruge in izvoli njene organe.

Potrditev pravil nove zadruge in njena registracija se opravita po določbah tega zakona.

49. člen

Pravice in obveznosti združenih zadrug, med katere se štejejo tudi njihove planske in druge obveznosti do države, preidejo na novo zadrugo.

Zadruga lahko sklene na svojem zboru, da se razdeli na dvoje ali več zadrug.

Pravice in obveznosti zadruge, ki preneha zaradi razdelitve, med katere se štejejo tudi njene planske in druge obveznosti do države, preidejo na zadrugo, na katere se razdeli, in sicer po tistem razmerju, ki ga določi zbor zadruge. Sklep zbora o razdelitvi zadruge se predloži pristojnemu državnemu organu, da ga potrdi.

Ko pristojni državni organ potrdi sklep o razdelitvi zadruge, skličejo zadrugniki, ki ustanovljajo nove zadruge, zbor teh zadrug. Ti zbori sprejmejo pravila zadrug in izvoli njihove organe. Potrditev pravil novih zadrug in registracija teh zadrug se opravita po določbah tega zakona.

50. člen

O tem, da naj se zadruga pridruži drugi zadrugi, sklepa zbor zadruge, ki naj se pridruži, in zbor zadruge, kateri naj se pridruži. Sklepa obeh zborov o pridružitvi se predloži pristojnemu državnemu organu, da ju potrdi.

Pravice in obveznosti zadruge, ki preneha zaradi pridružitve, med katere se štejejo tudi njene planske in druge obveznosti do države, preidejo na zadrugo, kateri se pridruži.

Z istimi pogoji lahko dovoli zbor določenemu številu zadrugnikov, da se ločijo od zadruge, zato da bi se pridružili drugi zadrugi.

III. Splošne kmetijske zadruge

1. Njihovo delovanje in območje

51. člen

V splošne kmetijske zadruge se združijo delovni kmetje zato, da enoma udeležijo in izboljšajo kmetijsko pridelovanje in druge vrste gospodarskega dela na svojih posestvih, da organizirajo skupno pridelovanje na zadrugnih ekonomijah, da skupaj zamenjajo svoje pridelke in se skupaj oskrbujejo z industrijskim blagom vse to pa z namenom, da povzdigne svoje gospodarsko in kulturno življenje in da izrinejo kapitalistične in spekulantske elemente na vase.

Splošne kmetijske zadruge si prizadevajo, da strokovno, kulturno, prosvetno, idejno in politično vzgojijo zadrugnike in skrbijo za njihovo zdravstveno varstvo.

52. člen

Splošne kmetijske zadruge se lahko pečajo s temle delom: nakupujejo in prodajajo; urejajo in izboljšujejo kmetijsko pridelovanje pri svojih članih;

ustanavljajo in vodijo zadrugne ekonomije;

ustanavljajo in vodijo strojne, plemenilne in semenske postaje, drevesnice, kokošnjake, čebelnjake, kobilarne, živinorejska posestva in pod.; se pečajo s predelovanjem; organizirajo namakanje in izsuševanje v korist zadruge in zadrugnikov; gojijo gozdarstvo in lov; gojijo ribarstvo; gojijo industrijsko obrtno delavnost za potrebe zadrugnikov (mlini, apnenice, opekarne, manjše žage in pod.); gojijo varčevanje in skrbijo za kreditne.

53. člen

Splošna kmetijska zadruga se ustanovi in deluje na območju ene vasi.

Če razmere zahtevajo, se takšna zadruga lahko ustanovi tudi za območje več vasi ali za vse območje krajevnega ljudskega odbora. Izjemoma se lahko v velikih vaseh ustanovi več splošnih kmetijskih zadrug.

54. člen

Člani splošnih kmetijskih zadrug v celoti obdržijo svoje lastno gospodarstvo. V skladu z določbami tega zakona pa lahko prostovoljno vložijo v zadrugne ekonomije vso svojo zemljo in druge delovne pripomočke ali pa samo njihov del.

55. člen

Za zadrugne ekonomije splošnih kmetijskih zadrug se primerno uporabljajo določbe o kmetijskih obdelovalnih zadrugah prve oblike (tipa).

Zadrugne ekonomije se vodijo kot posebna gospodarstva v okviru splošnih kmetijskih zadrug.

Zadrugne ekonomije imajo svoja posebna pravila.

2. Premoženska razmerja med splošno kmetijsko zadrugo in njenimi člani

56. člen

Člani splošne kmetijske zadruge imajo pravico ob določenih pogojih uporabljati zase naprave, delovne pripomočke in storitve zadruge.

Zadrugniki dajejo zadrugi za to uporabo določeno plačilo v naravi ali v denarju.

57. člen

Zato, da izpolnijo gospodarske naloge, ki jih določijo plan, sklepajo člani splošne kmetijske zadruge z njo letne pogodbe v skladu z zadrugnimi pravili in sklepi zbora.

Zadruga si lahko v okviru pravil, zgoraj pravico, uporabljati delovne pripomočke svojih članov, kadar jih sami ne rabijo, in jim to uporabo plača tako, kakor je določeno v pravilih ali s sklepom zadrugnega zbora.

58. člen

Zadrugniki ne smejo ne odsvojiti ne postaviti kmetijskih strojev, priprav, orodja, živine, semen in drugih delovnih pripomočkov, ki jih vzamejo na uporabo splošne kmetijske zadruge. Na te predmete ni mogoče seči z izvršbo za obveznosti zadrugnikov do drugih oseb, dokler zadrugniki popolnoma ne plačajo dolžnega zneska zadrugi.

3. Razdelitev dohodkov in skladi

59. člen

Skupne letne dohodke splošne kmetijske zadruge razdeli zadrugi zbor tako, kakor določajo v okviru splošnih predpisov vlade FLRJ zadrugna pravila.

60. člen

Zato, da se poveča zadrugna lastnina in s tem razvije in razširi zadrugno pridelovanje, imajo splošne kmetijske zadruge svoj temeljni sklad.

Temeljni sklad je nedotakljiv.

Temeljni sklad sestavljajo zemlja in delovni pripomočki (naprave, zgradbe, stroji, priprave, orodje živina), ki so last zadruge, in denarna sredstva, ki so namenjena kapitalni graditvi. Ta sklad se povečuje s prispevkom. Višino prispevka določijo zbor vsako leto posebej v okviru plana okrajne zadrugne zveze.

S pravili ali s sklepom zadrugnega zbora se ustanovijo obratni sklad, rezervni sklad in še drugi skladi.

Sredstva posameznih skladov splošne kmetijske zadruge se smejo uporabljati samo za namene, za katere so ti skladi določeni.

IV. Kmečke obdelovalne zadruge

1. Kmečke obdelovalne zadruge in njihove oblike (tipi)

61. člen

Kmečke obdelovalne zadruge ustanovljajo delovni kmetje, tako da združijo svojo zemljo in delovne pripomočke za skupno kmetijsko pridelovanje; ta namen izpolnjujejo s skupnim delom, pri tem pa se ravna po načelu, da se pri skupnem pridelovanju vsak plačan po svojem osebnem delu.

62. člen

Če se vzame za podlago vložitev zemlje v zadrugo, se lahko ustanovijo kmečke obdelovalne zadruge:

a) kot kmečke obdelovalne zadruge, v katere vložijo zadrugniki kot delež svojo zemljo in jo obdržijo v svoji lasti od zadruge pa dobivajo zanjo zakupnino (prva oblika);

b) kot kmečke obdelovalne zadruge, v katere vložijo zadrugniki kot delež svojo zemljo in jo obdržijo v svoji lasti od zadruge pa dobivajo zanjo obresti glede na ceno ki je bila zanjo ugotovljena (druga oblika);

c) kot kmečke obdelovalne zadruge, v katere vložijo zadrugniki kot delež svojo zemljo in jo obdržijo v svoji lasti, oddeleci pa se popolnoma zakupnino in obrestim (tretja oblika) ali pa d) kot kmečke obdelovalne zadruge.

v katere vložijo zadrugniki svojo zemljo in jo izročijo v skupno zadrugno last (četrti oblika).

63. člen

Denlovni kmetje lahko ustavijo takšno obliko obdelovalne zadruge, kot si jo sami izberejo.

Člani zadruge nižje oblike lahko sklenejo na zadrugnem zboru, da spremeni svojo zadrugo v zadrugo višje oblike.

2. Ohišje

64. člen

Vsaka kmečka družina, ki postane član kmečke obdelovalne zadruge, ima pravico, ob pristopu k zadrugi obdržati ohišje za svoje lastno gospodarstvo.

K ohišju spada:

1. kmetijsko zemljišče, njegova površina ne sme biti večja od enega hektarja; pri zadrugah v gorskih krajih, k se pečajo največ z živinorejo, pa obsega ohišje lahko tudi še do enega hektarja pašnikov;

2. stanovanjska hiša;

3. gospodarska poslopja, ki so potrebna za osebno gospodarstvo zadrugnikov;

4. dvorišče in zemlja, na katerih stoji stanovanjska hiša in gospodarska poslopja.

Velikost ohišja se določi v teh mejah z zadrugnimi pravili, obenem pa se določi tudi površina vinogradov in sadovnjakov, ki se lahko obdržijo pri ohišju glede na vrsto kmetovanja.

Zadrugniki lahko obdržijo na ohišju kravo z mladitci, posebno številne družine pa z dovoljenjem zadrugnega zbora tudi dve kravi; plemensko svinjjo z mladitci, in toliko prašičev za pitanje, kolikor jih rabi družina za svojo prehrano; do pet ovac ali koz; do deset panjev; neomejeno število perutnine in kuncev; potrebno krmo za živino, ki ostane na ohišju, in ročno kmetijsko orodje, kolikor ga rabi družina za svoje lastno gospodarstvo.

Pri zadrugah v gorskih krajih, ki se pečajo največ z živinorejo, obdržijo lahko zadrugniki na ohišju več glav živine, tako kakor je določeno v zadrugnih pravilih.

65. člen

Zadruga pomaga svojim članom pri delu za izboljšanje njihovih lastnih gospodarstev s tem, da jim daje v uporabo pripomočke za obdelovanje zemlje za plačilo, ki ga določi zadrugi zbor.

3. Gospodarska podlaga in premoženska razmerja

66. člen

Člani kmečke obdelovalne zadruge morajo vložiti v zadrugo vse svojo zemljo razen ohišja.

Tudi nečlani, ki niso kmetje, lahko vložijo zemljo v kmečko obdelovalno zadrugo ob istih pogojih kot zadrugniki.

67. člen

Člani kmečke obdelovalne zadruge morajo ob pristopu vložiti v zadrugo vsa gospodarska poslopja, ves les v svojih gozdovih, ves inventar, vso delovno in plemensko živino, vso krmo in seme, ni jim pa treba vložiti tega, kar lahko obdržijo na ohišju za svoje lastno gospodarstvo.

Z vložitvijo v zadrugo postane to premoženje zadrugna last.

Zadruga izplača svojim članom vrednost tega premoženja po ceni, ki se posebej določi, v desetih letih, vrednost velikih zgradb z napravami in vrednost velikih strojev pa v petnajstih letih.

Zbor določi največji znesek, ki se sme izplačati zadrugnikom za vrednost vložene inventarja, zgradb in živine. V takšnih primerih lahko zbor podaljša rok izplačila tudi na več kot deset oziroma petnajst let.

68. člen

Skupni znesek zakupnin in obresti, ki se plačujejo za zemljo, ki je vložena v kmečko obdelovalno zadrugo, določi zbor za vsako poslovno leto posebej; pri tem izračuna in pristuje obenem še zakupnino oziroma obresti za zadrugno zemljo, ki jo je dala država zadrugi v uporabo. Tako dobljen skupni znesek ne sme biti večji kot 30% od skupnih dohodkov zadruge, od katerih se prej še odtegnejo prispevki za zadrugne sklade.

Zakupnina oziroma obresti za zadrugno in državno zemljo pridejo v temeljni sklad zadruge.

Zbor lahko sklene, da se zakupnina oziroma obresti plačajo v takšnem odstotku, kot je bil določen s sklepom zbora, samo do skupnega zneska, s katerim je bila ta zemlja ocenjena, nad tem zneskom pa v manjšem odstotku. Zbor pa lahko tudi sklene, da se nad tem zneskom zakupnina oziroma obresti sploh ne plačajo.

Minister za kmetijstvo FLRJ določi v sporazumu z ministrom za finance FLRJ najvišje obresti, ki jih sme zadruga plačevati za vloženo zemljo.

69. člen

Član komisije obdelovalne zadruge ne sme odsvojiti zemlji, ki jo je vložil v zadrugo in si obdržati njeno lastnino, pa tudi obremeniti je ne sme ali kako drugače z njo razpolagati.

Vsako pravno opravilo, ki je v nasprotju z določbo prejšnjega odstavka, je nično.

Na zemljo, ki je vložena v zadrugo, ni mogoče seči z izvršbo.

Vprašanje bremen, ki so na zemljiščih ob njihovi vložitvi v zadrugo, uredi vlada FLRJ z uredbo.

70. člen

Če pristopi h kmečki obdelovalni zadrugi član družine, ki je solastnik zemlje ali ki bi ob smrti lastnika pridobil, glede te zemlje zakonito dedno pravico, drugi člani družine pa še ne mo-

Da bomo lažje kontrolirali način razdeljevanja živil

Upravičenci do garantirane preskrbe v ptujskem okraju ne moremo nikdar zvedeti iz časopisja, kako vrednost imajo pojedini odrezki na živilskih nakaznicah in kdaj se izdaja kakšno blago, da bi mogli pri nabavljanju blaga kontrolirati nekatere površine in »skope« uslužbence po trgovinah, če pravilno ravnajo z našimi živilskimi dokumenti. Doslej smo bili vedno prisiljeni vpraševati uslužbenca, kdaj in kakšno bo dobilo in na kateri odrezek. Nepriljetno je gledati nevoljo, če je komu treba preje iskati okoliščino OLO glede razdeljevanja.

Za mladince

NATEČAJ

za sprejem učencev v elektrogospodarsko šolo v Mariboru v šolskem letu 1949/50

Elektrogospodarska šola v Mariboru sprejme večje število učencev za novo šolsko leto. Pouk je teoretičen in praktičen ter traja 3 leta. Pravico vpisa imajo telesno in duševno zdravi mladinci, ki so dovršili z odličnim uspehom najmanj 4 razrede osnovne šole in na dan 1. septembra t. l. ne bodo imeli več kot 14 let in starosti od 17 let. Prednost imajo oni kandidati, ki so dovršili 2 do 3 razrede gimnazije ali nje enake šole.

Sprejeti učenci bodo imeli popolno oskrbo v internatu in prejemali stipendijo za svoje osebne potrebe do 350 din odvisno od doseženih uspehov. Sprejem kandidatov bo po opravljenem srečnem izpitu.

Pri vpisu je treba predložiti naslednje:

1. Lastnorочно napisano prošnjo kolikovo z 10 din;
2. rojstni list;
3. domovnico;
4. zadnje šolsko spričevalo;
5. zdravniško spričevalo;
6. življenjepis;
7. pisno obvezo da bo po končanem šolanju ostal v službi 5 let v enem izmed podjetij elektrogospodarstva;
8. potrebno izjavo staršev ali varuha, s katero odobrava vpis v šolo in se obvezuje povrniti vse stroške, ki bi nastali v času šolanja učenca, če bi ta neopravičeno zapustil šolo ali bi po lastni krivdi iz nje izključen.

Prijave je predložiti do 15. julija t. l. upravi šole v Mariboru. Ulica heroja Tomšiča 2-II. Uprava

NATEČAJ

za sprejem učencev v železniško industrijsko šolo v Mariboru

V železniško industrijsko šolo v Mariboru se sprejemajo novi učenci za sledeče obrti:

1. strojno ključavničarsko
2. strugarsko
3. mizarsko
4. kotlarsko
5. kovaško
6. kleparsko
7. barbarsko
8. ličilsko.

Po končanem šestmesečnem tečaju se razdelijo učenci na posamezne obrti in pri tem se bo upoštevala v prvi vrsti potreba in sposobnost ter po mogočnosti tudi želja učenca.

Pouk v šoli je teoretičen in praktičen in traja 3 (tri) leta. Po končani šoli pošilja učenci končni izpit in dobijo spričevalo o končani šoli in kvalifikaciji za eno od navedenih obrti.

Stroške šolanja in vzdrževanja učencev (stanovanje, hrana, obleka in dr.) krije država na ta način, da sprejme gotovo število učencev v internat. V kolikor pa to ne bo mogoče vsled pomanjkanja prostora, dobe učenci stipendijo v višini stroškov internatskega vzdrževanja. Poleg tega prejemajo še mesečno 150–300 din za osebno higieno in kulturne potrebe. Višina te podpore zavisi od prihodnosti, marljivosti in njegovega uspeha.

Kandidat mora izpolnjevati sledeče pogoje:

1. da je državljan FLRJ
2. da je telesno in duševno zdrav; je sposoben za službo pri železnici, kar se bo ugotovilo z zdravniškim pregledom ob sprejemu v šolo
3. da je dovršil najmanj osnovno šolo
4. da na dan 1. IX. 1949 ni starejši od 17 let in ne mlajši od 14 let
5. da se obveže, da bo po končani šoli ostal v železniški službi najmanj 5 let
6. da z uspehom opravi izpit iz slovenščine in matematike

Svojeručno pisano prošnjo, taksi-rano z 10 dni, je treba predati upravi šole osebno ali poslati priporočeno po pošti.

Prošnjo je treba vložiti sledeče:

1. Uverjenje o državljanstvu FLRJ
2. rojstni list
3. zadnje šolsko spričevalo
4. življenjepis, v katerem se mora na kratko navesti sledeče datum in mesto rojstva, socialno in imovinsko stanje, mesto bivanja in poklic staršev, šolanje in ako ne prihaja naravnost iz šole kaj je delal po končani šoli do dneva ko pošilja prošnjo
5. pisno obvezo staršev ali varuha, potrjeno od organa ljudske oblasti, da bo po končani šoli ostal v železniški službi 6 let, bo kandidat prinesel s seboj, ko bo pozvan k polaganju sprejemnega izpita

Uprava šole bo pozvala kandidata k sprejemnemu izpitu. Pozivu bo priložena brezplačna karta za prihod in povratek. Če se kandidat določenega dne ne javi,

rejo pristopiti h kmečki obdelovalni zadrugi, lahko sodišče razdeli zemljo in druga proizvajalna sredstva med solastnike po njihovih solastniških delelih oziroma med lastnike in bodoče dediče po določbah dednega prava; pri tem pa se mora ozirati na razvoj zadruge in na potrebe drugih družinskih članov.

Prav tako je treba ravnati, če kakšna družina zstopi iz zadruge, nekateri njeni člani pa so pripravljeni ostati v zadrugi.

(Dalje prihodnje)

nja in potem dati pojasnila. Mnogi ljudje težko prenašajo kontrolo ali zavest o možnosti kontrole.

Ker prinašajo republiški časopisi objave o delitvi živil, smatramo, da bo treba tudi v ptujskem okraju razumeti, da razdeljevanje živil ni konspirativna stvar in upamo, da bo v bodoče omogočeno potom lokalnega časopisa dati ptujskemu ljudstvu vpogled tudi v to važno vprašanje in mu omogočiti kontrolo nad izvajanjem delitve živil.

k izpitu, se bo smatralo, da je od konkurza odstopil in se mu bodo vrnila dokumenti.

Prošnje brez vseh potrebnih dokumentov se ne bodo jemale v obzir. V prošnji je treba navesti točen naslov in zadrugo železniško postajo. Prošnje se sprejemajo do 20. VII. 1949.

Unravn železniške industrijske šole v Mariboru

Industrijska šola Mariborske tekstilne tovarne Maribor

NATEČAJ za sprejem učencev in učenek v industrijsko šolo Mariborske tekstilne tovarne v Mariboru

V Industrijsko šolo Mariborske tekstilne tovarne v Mariboru se sprejemajo za šolsko leto 1949/50 novi učenci in učenke tekstilne stroke, in sicer: za predilski, tkalski in oplemenilski odtsek ter učenci kovinske stroke.

Gojenci dobijo v internatu popolno oskrbo (stanovalstvo, hrana, obleka, obutev in šolske potrebščine), kar vse krije uprava šole; gojenci, ki stanujejo izven internata, pa dobijo primerno stipendijo v denarju ali naravnih oblikah. Poleg tega dobijo gojenci še stalne denarne nagrade po njihovem uspehu v šoli, in izredne nagrade za posebno marljivost v praksi.

Pogoji za sprejem:

1. dovršena osnovna šola;
2. da je duševno in telesno zdrav ter primerno razvit;
3. da je v koledarskem letu 1949 dovršil 14 let in ni starejši od 17 let;
4. da ob vpisu opravi sprejemni izpit iz računstva in narodnega jezika.

Za sprejem je treba poslati: svojeručno napisano prošnjo, kolekovo z 10 din ter ji priložiti:

1. rojstni list;
2. zadnje šolsko spričevalo;
3. zdravniško spričevalo;
4. kratek življenjepis, potrjen od krajevne organizacije LMS;
5. izjavo staršev ali oskrbnika, da bo po končani šoli ostal v tekstilni stroki.

Pri sprejemu imajo prednost partizanske sirote, otroci brez staršev in socialno šibki.

Po končani šoli dobijo gojenci spričevalo o zaključnem izpitu o kvalifikaciji, za katero so se izsolali.